

הלכות נדרים פרק יב

א. כל הנדרים והשבועות, האב מפר ביום שמעו שנאמר "כל-נדריה ואסריה" (במדבר ל,ו). אבל הבעל אינו מפר אלא כל נדרים ושבועות שיש בהן ענוי נפש, או שהן בדברים שבינו לבינה, כגון שנשבעה או שנדרה שלא תכלל, או שלא תתקשט שנאמר "בין איש, לאשתו" (במדבר ל,יז). ומה בין נדרים שיש בהן ענוי נפש, לדברים שבינו לבינה: שהנדרים שיש בהן ענוי נפש מפר לעצמו, ולאחרים; ושבינו לבינה לעצמו מפר, לאחרים אינו מפר.

ב. פיצד: נדרה שלא לאכל בשר, מפר לה ותהיה מתרת לאכל עם כל אדם לעולם. אסרה עליה תשמיש כל איש שבעולם, יפר חלקו ותהיה משמשתו; וכשימות או יגרשנה, הרי היא אסורה בתשמיש כל אדם. וכן כל פיוצא בזה.

ג. אחד ענוי גדול, ואחד ענוי קטן, ואחד ענוי שהוא לזמן מרבה, או לפי שעה הכל, מפר הבעל. פיצד: נדרה או נשבעה שלא תרחץ היום, או שלא תשתה יין היום, או שלא תאכל דבש היום, וכן אם נדרה שלא תכלל היום, או שלא תלבש רקמה היום מפר. וכן כל פיוצא באלו.

ד. אפלו נדרה ממאכל רע, או ממין שלא טעמה אותו מימיה הרי זה יפר. נדרה משתי כפרות, באחת יש לה ענוי, ובאחת אין לה בה ענוי מפר לזו שמתענה בה, ואינו מפר לזו שאין בה ענוי.

ה. נדרה שלא תאכל תאנים שלמדינה זו, יפר משום דברים שבינו לבינה שעסק גדול הוא לו להטפל ולהביא לה ממדינה אחרת. לפיכך אם מת או גרשה, או שהביא לה איש אחר מפרות אותה מדינה הרי אלו אסורין עליה: שאינו מפר לאחרים, בדברים שבינו לבינה.

ו. וכן אם נדרה שלא להנות לפריות אף על פי שאין הבעל בכלל יש לו להפר משום דברים שבינו לבינה, שלא יהיה זקוק להאכילה משלו בלבד. וכן אם אסרה הניתה על אמה בלה, כגון כל היהודיים או כל הישמעאליים הרי זה יפר.

ז. האשה שאמרה לבעלה, הנאת תשמישי אסורה עליך אינו צריך להפר: הא למה זה דומה, לאוסר פרות חברו על בעל הפרות. וכן הוא שאמר לה, הנאת תשמישי אסורה עליך לא אמר כלום: מפני שהוא משעבד לה בשאר כסות ועונה, כמו שבארנו בהלכות אישות.

ח. אבל אם אמרה לו, הנאת תשמישך אסורה עלי צריך להפר; ואם לא הפר הרי זה אסור לשמשה, שאין מאכילין את האדם דבר האסור לו.

ט. אמרה יקדשו ידי לעושיהן, או שנדרה שלא יהנה במעשה ידיה אינו נאסר במעשה ידיה, מפני שידיה משעבדין לו: אף על פי שאמרו השחרור והחמץ וההקדש מפקיעין השעבוד, חכמים עשו חזוק לשעבוד הבעל שאינה יכולה להפקיעו מפני שהוא מדבריהם. אבל צריך הוא להפר, שמא יגרשנה ותהיה אסורה לחזר לו.

י. נשבעה או נדרה שלא יהנה בה לא אבי בעלה, ולא אחיו

ושאר קרוביו אינו יכול להפר; וכן אם נדרה שלא אתן מים לפני בהמתך, ותבן לפני בקרך, וכיוצא בדברים אלו שאין בהן ענוי, ואינן מדברים שבינו לבינה, ואינן ממלאכות שהיא חובת בהן הרי זה אינו יכול להפר.

יא. יש לבעל ולאב להפר נדרים שעדיין לא חלו, ולא נאסרה בהן. פיצד: כגון שאמרה היין אסור עלי, אם אלך למקום פלוני הרי זה מפר, אף על פי שעדיין לא הלכה, ולא נאסרה. וכן כל כיוצא בזה.

יב. האב או הבעל שאינן שומעין אינן מפירין, אף על פי שהבעל מפר נדרים שלא שמען: הראוי לשמע, אין השמיעה מעכבת בו. השוטה אינו מפר, בין אב בין בעל. הקטן, אין לו אישות; לפיכך אינו מפר. והבעל מפר נדרי שתי נשיו, כאחת; וכן האב מפר נדרי שתי בנותיו, כאחת.

יג. הפרת נדרים כל היום, ואינה מעת לעת. פיצד: נדרה בתחלת ליל שני, הרי זה מפר כל אותו הלילה וכל יום שני; נדרה ביום שני בתחלת היום, מפר כל אותו היום. נדרה בסוף היום עם חשכה אם הפר לה עד שלא תחשך, מופר; ואם לא הפר לה עד שחשכה, אינו יכול להפר.

יד. ומה הוא זה שכתוב בתורה "מיום אל-יום" (במדבר ל, טו): ללמד שמפר בלילה, אם נדרה בלילה; וכן מפר כל היום, כמו שבארנו.

טו. נדרה ושהת כמה ימים, ואחר כך שמע האב או הבעל הרי זה מפר ביום שמעו, וכאלו נדרה בעת ששמע: שנאמר "ביום שמעו" (במדבר ל, ו; במדבר ל, יג), לא ביום נדרה בלבד.

טז. נערה מארסה שנדרה, ושמע אביה והפר לה, ולאחר ימים שמע הארוס, והפר ביום שמעו אין זה מופר: שנאמר "ואם-הניא אביה אתה, ביום שמעו. . . ואם-היו תהיה לאיש, ונדריה עליה. . . ושמע אישה ביום שמעו. . ." (במדבר ל, ו-ח) הא למדת שאחר שהפר האב ושמע הארוס, הרי זה מפר ביום שמע האב. והוא הדין אם שמע ארוס והפר, ואחר כמה ימים שמע האב והפר ביום שמעו שאינו מופר.

יז. ומנין שבנערה מארסה הכתוב מדבר: שהרי הוא אומר למטה "ואם-בית אישה, נדרה. . . ושמע אישה והחרש לה. . ." (במדבר ל, יא-יב) מכלל שאישה האמור למעלה ארוס, כמו שבארנו.

יח. שמע האב או הבעל, ושתק כדי לצערה אף על פי שלא היה בלבו לקיים נדרה הואיל ועבר היום ולא הפר ולא בטל, נתקיימו נדריה.

יט. נדרה, והפר לה האב או הבעל, והיא לא ידעה שהפר, ועברה על נדרה או על שבועתה בזדון הרי זו פטורה, ואף על פי שנתכונה לאסור: הואיל ונעשה ההתר, פטורה; ועל זה נאמר "וה', יסלח-לה, כי-הניא אביה, אתה" (במדבר ל, ו). ומכין אותה מכת מרדות, מפני שנתכונה לאסור.

כ. נדרה ועברה על נדרה, קדם שיפר לה אביה או בעלה אף על פי ששמע בו ביום והפר לה, הרי זו חובת על דבר שעברה בו: אם מלקות, מלקות; ואם קרפן, קרפן.

כא. שִׁמַּע נְדָרָה, וְשִׁתַּק מִפְּנֵי שְׁלֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לָאֵב אוֹ לַבַּעַל לְהִפָּר, אוֹ שִׁידַע שֶׁיֵּשׁ לָהֶן לְהִפָּר, אֲבָל לֹא יָדַע שֶׁנֶּדֶר זֶה צָרִיךְ הִפָּרָה, וּלְאַחַר זְמַן יָדַע הֲרִי זֶה יָפֵר; וְשָׁעַת יְדִיעָתוֹ כְּאֵלוֹ הִיא שָׁעַת הַנֶּדֶר אוֹ שָׁעַת שְׁמִיעָתוֹ, וַיִּפֹּר כָּל הַיּוֹם.

כב. נְדָרָה אֲשֶׁתּוֹ, וְסָבוּר שֶׁהִיא בֵּתוֹ וְהִפָּר לָהּ עַל דַּעַת שֶׁהִיא בֵּתוֹ, וְכֵן אִם נְדָרָה בְּנֻזִיר, וְסָבוּר שֶׁנֶּדֶרָה בְּקִרְבָּן וְהִפָּר לָהּ עַל דַּעַת שֶׁנֶּדֶרָה קִרְבָּן, אֲסָרָה עֲצָמָה בְּתַאֲנִים, וְסָבוּר שֶׁבַעֲנָבִים וְהִפָּר לָהּ עַל דַּעַת שֶׁהַנֶּדֶר לְאַסֹּר הָעֲנָבִים צָרִיךְ לַחֲזוֹר וּלְהִפָּר כְּשִׁידַע הַנֶּדֶר וְהַנּוֹדֶרֶת, לְשֵׁם הַנּוֹדֶרֶת הַזֹּאת וּלְשֵׁם הַנֶּדֶר הַזֶּה: שֶׁנֶּאֱמָר "לֹא הֵנִיא אֶתָּה" (במדבר ל,ב), לְנוֹדֶרֶת עֲצָמָה; וְאוֹמֵר "וְשִׁמַּע אֲבִיהָ אֶת-נְדָרָהּ" (במדבר ל,ה), עַד שִׁידַע אִיזָה נֶדֶר נְדָרָה. וַיֵּשׁ לוֹ לְהִפָּר אוֹתוֹ, כָּל יוֹם הַיְדִיעָה.